

Bruselj, 4. marec 2024
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov (2. del)/Svet
Zadeva:	Socialne naložbe in reforme za odporna gospodarstva – vlaganje v ljudi za povečanje produktivnosti in možnosti za rast

V prilogi vam pošiljamo dopis, ki ga je pripravilo predsedstvo za orientacijsko razpravo na seji Sveta ECOFIN 12. marca 2024 z naslovom Socialne naložbe in reforme za odporno gospodarstvo, h kateremu so bili povabljeni tudi ministri in ministrice za zaposlovanje in socialne zadeve.

SOCIALNE NALOŽBE IN REFORME ZA ODPORNA GOSPODARSTVA

– Vlaganje v ljudi za povečanje produktivnosti in možnosti za rast –

Socialno-ekonomsko ozadje

EU se sooča s precejšnjim izzivom na področju konkurenčnosti, ne le glede tega, kako konkurenčni smo v svetovnem merilu, temveč tudi glede krepite našega notranjega trga. Produktivnost je glavno gonilo konkurenčnosti in rasti, vendar je povprečna rast produktivnosti v EU v zadnjem desetletju stagnirala, ostajajo pa tudi izzivi na področju življenjskih stroškov¹. Po okrevanju gospodarstva po krizi zaradi COVID-19 je bila gospodarska rast v letu 2023 zadržana, gospodarstvo EU pa je bilo ob začetku leta 2024 šibkejše, kot je bilo pričakovano. Vendar je trg dela EU še vedno močan in stopnja delovne aktivnosti je leta 2023 dosegla najvišjo raven doslej, in sicer 75,4 %.

Kljub na splošno pozitivnim rezultatom se trgi dela soočajo z rekordno visokim pomanjkanjem delovne sile in spretnosti. Zaradi tega pomanjkanja nastajajo ozka grla za produktivnost in potencial rasti ter zeleno in digitalno preobrazbo gospodarstva. Potrebne so reforme in naložbe, da bi zagotovili ustrezno obravnavo pomanjkanja delovne sile in spretnosti ter neskladje med njimi v celotnem prehodu na digitalno in ogljično nevtralno gospodarstvo EU².

¹ Glej letni pregled trajnostne rasti za leto 2024.

² Glej skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024.

Obravnavanje izziva konkurenčnosti je glavna prednostna naloga belgijskega predsedstva in bo verjetno še naprej ključna tema naslednje strateške agende. Pomanjkanje delovne sile in spretnosti negativno vpliva na produktivnost, kar zmanjšuje konkurenčnost in prihodnje obete za gospodarsko rast Evrope. Z zeleno in digitalno preobrazbo gospodarstva EU so povezani zelo velike potrebe po izpopolnjevanju in preusposabljanju ter izzivi za delovno silo v smislu kakovostnih delovnih mest in delovnih pogojev, da bi ostala pripravljena na trg dela v prihodnosti. Vendar še vedno prisotne neenakosti in teritorialne razlike, tudi v zvezi z dostopom do storitev splošnega pomena, kakovostnega izobraževanja in razvoja spretnosti, nekaterim skupinam prebivalstva še naprej preprečujejo, da bi v celoti razvile svoj potencial. Hkrati bo hitro staranje evropskega prebivalstva v prihodnjih letih privedlo do znatnega zmanjšanja delovne sile, kar bo negativno vplivalo tudi na ponudbo dela in spretnosti, medtem ko EU zaostaja za drugimi geografskimi območji pri privabljanju visokousposobljenih delavcev iz tretjih držav. Vse to zahteva inovativne pristope k politikam, ki naložbe v ljudi priznavajo kot ključno prednost Evrope.

Glede na navedeno je Svet EPSCO 28. novembra 2023 potrdil [mnenje](#)³ Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito **o dodani vrednosti socialnih naložb** in vlogi Sveta EPSCO pri upravljanju evropskega semestra. Socialne naložbe so opredeljene kot javni izdatki, povezani z naložbami in reformami⁴, za katere se poleg uresničevanja socialnih ciljev pričakuje donosnost v smislu gospodarske rasti zaradi njihovega vpliva na človeški kapital in produktivnost, vključno z večjo inovacijsko zmogljivostjo in prevzemom novih tehnologij in/ali ponudbo dela⁵. Socialne naložbe tako vključujejo:

- **vseživljenjsko učenje ter izpopolnjevanje in preusposabljanje** odraslega prebivalstva, ki podpirajo boljše usklajevanje med povpraševanjem po spretnostih ter njihovo ponudbo, kar pozitivno vpliva na vključevanje na trg dela in potencial za rast;

³ Dok. ST 15418/2/23.

⁴ Na področju spretnosti, politik zaposlovanja in vključevanja.

⁵ Opredelitev odhodkov za socialno zaščito kot naložbe torej temelji na njihovem vplivu na rast, ki je glavna tema tega dopisa. Pri tem je cilj opredeliti tiste socialne ukrepe, ki neposredno prispevajo h gospodarski rasti. To ne pomeni, da so druge vrste porabe manj koristne.

- **izobraževanje**, zlasti **kakovostno in cenovno dostopno vzgojo in varstvo predšolskih otrok**, ki pomagata zagotoviti trdno podlago za nadaljnje učenje pozneje v življenju za vse otroke, hkrati pa njihovim staršem olajšata udeležbo na trgu dela, zlasti s spodbujanjem zaposlovanja žensk;
- **aktivne politike zaposlovanja**, ki olajšujejo vstop na trg dela in povezovanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih ter spodbujajo kakovostna delovna mesta in podpirajo prehajanje med delovnimi mesti (s strukturnimi prilagoditvami v gospodarstvu), s čimer spodbujajo vključujočo in trajnostno rast;
- politike za preprečevanje bolezni, povezanih z delom, in **vključevanje invalidov in/ali delavcev po obdobju bolezni na trg dela**;
- reforme za zmanjšanje **segmentacije trga dela** ter reforme **sistemov davkov in socialnih prejemkov** za spodbujanje udeležbe na trgu dela in kakovostnih delovnih mest.

Merjenje gospodarskih koristi socialnih reform in naložb

Ob priznavanju potenciala nekaterih socialnih reform in naložb za gospodarsko rast je treba bolje preučiti, kako bi lahko najboljše ocenili takšne donose, ki so odvisni od njihove posebne zasnove in okvira izvajanja. Za količinsko opredelitev teh donosov so potrebna močna analitična orodja, upravni podatki in zanesljive metodologije (kot so predhodne in naknadne analize, ocene učinka na podlagi hipotetičnega scenarija ter analize stroškov in koristi), pri čemer države članice trenutno nimajo vedno upravnih zmogljivosti za njihovo izvedbo. **Ustrezni sistemi spremljanja in vrednotenja ter podrobni, zanesljivi in dostopni podatki so ključni za spremljanje učinkovitosti in uspešnosti socialnih reform in naložb.**

Za spodbujanje izmenjave dobrih praks in vzajemnega učenja sta Belgija in Španija, ki med julijem 2023 in junijem 2024 predsedujeta Svetu Evropske unije, ustanovili neformalno delovno skupino za socialne naložbe, da bi izboljšali skupno razumevanje učinka socialnih reform in naložb na gospodarsko rast in socialno kohezijo⁶. V neformalni delovni skupini za socialne naložbe sta bili obravnavani dve glavni področji dela.

- Ob obravnavi prvega področja so se poglobili v empirične dokaze v zvezi z mikro- in makroekonomskimi koristmi socialnih naložb. V okviru tega področja dela se je neformalna delovna skupina za socialne naložbe osredotočila na aktivne politike zaposlovanja, vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter zagotavljanje storitev.
- V zvezi z drugim področjem pa so se osredotočili na učinkovitost in uspešnost teh politik. Razprave so bile zlasti usmerjene na uporabo in razpoložljivost orodij za oceno učinka, statistične zmogljivosti in upravljanje ter razpoložljivost podatkov.

Pomen za evropski semester

Trajnostna in vključujoča gospodarska rast, ustvarjanje delovnih mest, finančna stabilnost in zdrave javne finance so v središču evropskega semestra. Ključni cilji EU so zmanjševanje deležev dolga in primanjkljajev na preudarne ravni ob hkratnem posvečanju ustrezne pozornosti ciljem na področju zaposlovanja in socialnim ciljem ter krepitvi socialne in gospodarske odpornosti ter navzgor usmerjene konvergence. **Zato sta zagotavljanje dobre zasnove in razumevanje morebitnega učinka socialnih reform in naložb na gospodarsko rast, fiskalno vzdržnost in socialno pravičnost ključna za integrirano oblikovanje prihodnjih gospodarskih, zaposlitvenih in socialnih politik ter za optimalno uporabo javnih sredstev, da bi okrepili proizvodno zmogljivost naših gospodarstev.**

⁶ Predstavniki vseh držav EU so nazadnje sodelovali v razpravah neformalne delovne skupine za socialne naložbe, skupaj s predstavniki Evropske komisije, Odbora Evropskega parlamenta za zaposlovanje in socialne zadeve ter evropskimi socialnimi partnerji. Predsednika Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito sta bila povabljeni k udeležbi od začetka, predsednik Ekonomsko-finančnega odbora in predsednik Odbora za ekonomsko politiko pa sta bila k sodelovanju povabljeni od decembra 2023. Povzetek ključnih ugotovitev neformalne delovne skupine za socialne naložbe je na voljo tukaj: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Vprašanja za ministre in ministrice:

1. Kakšno je vaše mnenje o pozitivnih učinkih socialnih reform in naložb na gospodarsko rast in na fiskalno vzdržnost? Katere nedavne reforme na področju zaposlovanja in socialne reforme v vaši državi članici so prispevale k večjemu potencialu rasti?
 2. Kako bi lahko nadalje izboljšali sodelovanje med Svetom ECOFIN in Svetom EPSCO, da bi bolje ocenili učinke socialnih naložb in reform na gospodarsko rast, fiskalno vzdržnost in socialno kohezijo v kontekstu evropskega semestra?
-